

A Reflection on Ethnoarchaeology of the Hunter-Gatherer Mlabri in Thailand

Sakkarin Na Nan

**Rajamangala University of Technology,
Thailand**

WAC-8 T06Q 29 August 2016

เรื่องเล่าหลังร่วมงานประชุมวิชาการด้านโบราณคดีนานาชาติ โดย นายศกรินทร์ ฦ น่าน
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

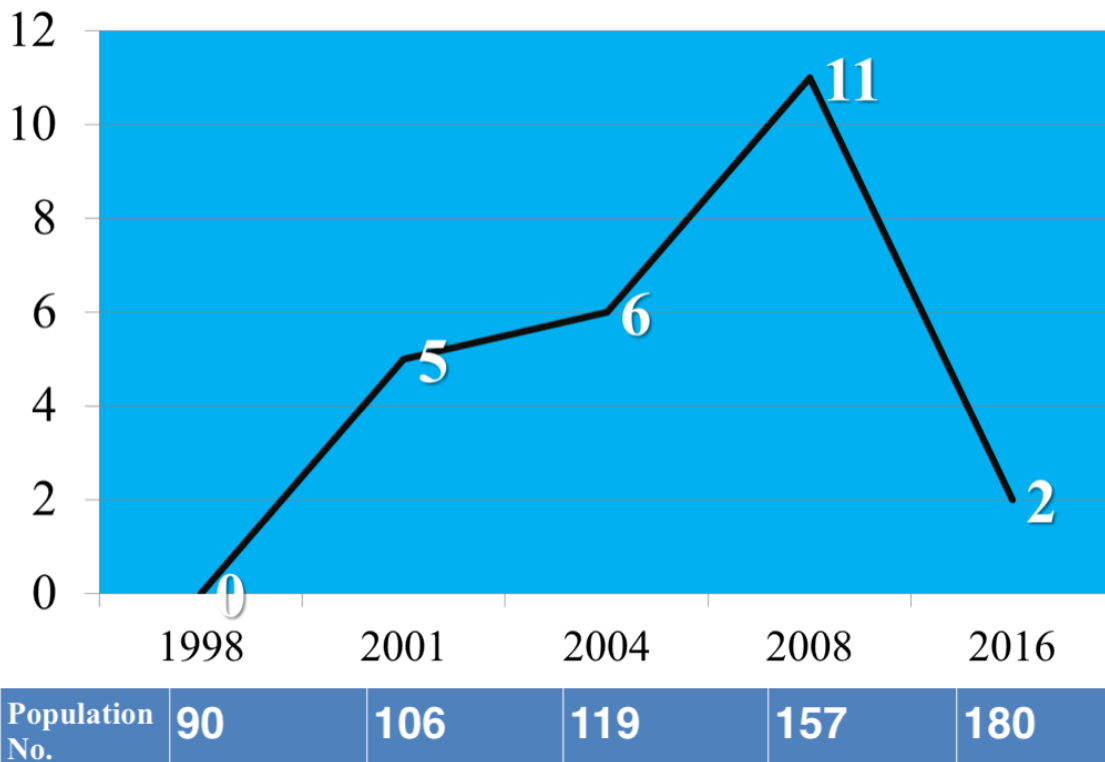
อาจารย์ศกรินทร์ ฦ น่าน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ได้นำเสนอ
บทความทางวิชาการเรื่อง การตรึงตรองสะท้อนคิดต่อโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยาของชาวมลาบรีใน
ฐานะกลุ่มชนเก็บของป่าล่าสัตว์ในประเทศไทย (A Reflection on Ethnoarchaeology of the
Hunter-Gatherer Mlabri in Thailand) ในงานประชุมวิชาการด้านโบราณคดีนานาชาติครั้งที่ 8
(The World Archaeological Congress (WAC-8)) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 สิงหาคมถึงวันที่ 2
กันยายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยโดชิซา (Doshisha University) เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น การ
นำเสนอผลงานของศกรินทร์ในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการเดินทาง ที่พักและการลงทะเบียนจาก
รัฐบาลญี่ปุ่น การนำเสนอผลงานในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในเวทีประชุมย่อยว่าด้วยเรื่องปฏิสัมพันธ์
ระหว่างกลุ่มชนเก็บของป่าล่าสัตว์และกลุ่มชนข้างเคียงยุคก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย
(Interactions between Prehistoric Hunter-Gatherers and Neighbors in Asia) โดย
ผู้รับผิดชอบเวทีการประชุมหัวข้อนี้คือ ศาสตราจารย์คาซึโนบุ อิเคยะ (Kazunobu Ikeya) จาก
พิพิธภัณฑสถานชาติด้านชาติพันธุ์วิทยา ประเทศญี่ปุ่นและอาจารย์ศกรินทร์ ฦ น่าน จากมหาวิทลัย
เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน การประชุมนี้ได้รวมผลงานศึกษาจากผู้นำเสนอ 7 คน ซึ่ง
พยายามตรวจสอบว่า กลุ่มชนเก็บของป่าล่าสัตว์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ได้สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
กลุ่มต่างๆ ที่อยู่ข้างเคียงตนเองอย่างไร เช่น กลุ่มผู้เพาะปลูก กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ชุมชนประมงและ
ผู้คนที่อาศัยตามเมืองต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมนี้ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ร่วมกัน
(coexistence) และความขัดแย้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มชน
เก็บของป่าล่าสัตว์กับกลุ่มผู้เพาะปลูก (เช่น ระหว่างกลุ่มชนโบราณของญี่ปุ่นอย่างโจมอน
(Jomon) ที่เป็นกลุ่มนักล่ากับกลุ่มยาโยอิ (Yayoi) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เพาะปลูก หรือระหว่างกลุ่ม
ชาวไอนุ (Ainu) กับคนญี่ปุ่นในปัจจุบัน) อาศัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง เอเซีย
ตะวันออกเฉียงเหนือ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเด็นสำคัญในที่นี้คือ เราจะอธิบาย
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักล่ากับกลุ่มผู้เพาะปลูกในอดีตจากมุมมองทางโบราณคดีได้อย่างไร โดย
เราสามารถอนุมานการดำรงอยู่ของปฏิสัมพันธ์รูปแบบดังกล่าวได้จากสิ่งต่างๆ เช่น การปรากฏ
ของเครื่องมือหรือซากที่เหลืออยู่ของสัตว์และพืชในชั้นหลักฐานทางโบราณคดี การกระจายตัวอันมี
รูปแบบจำเพาะของแหล่งโบราณคดี และการประกอบสร้างของสิ่งแวดล้อมยุคก่อนประวัติศาสตร์
แต่อย่างไรก็ตาม การทำให้ข้อมูลเหล่านี้มีความหมายที่เข้าใจได้จำเป็นต้องมีตัวแบบทางความคิดที่
จะช่วยให้เราเข้าใจปฏิสัมพันธ์ในอดีตระหว่างทั้งสองกลุ่มนี้ โดยแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์คือ
โบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา (ethnoarchaeology) ซึ่งอนุมานปฏิสัมพันธ์ในอดีตได้โดยการสังเกต
กลุ่มชนในปัจจุบัน โดยเราอาจบ่งบอกตัวแบบของปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่หลากหลายได้บ้าง เช่น

การแลกเปลี่ยน/การค้าขาย การมอบสิ่งของให้กันและการแต่งงานระหว่างกัน เป็นต้น การตรวจสอบการดำรงอยู่ของปฏิสัมพันธ์หลายแบบในการประชุมครั้งนี้จะใช้หลักฐานทางโบราณคดีและทางโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา สำหรับผลงานของศักรินทร์ ฦ น่าน เป็นการชวนพิจารณาความลึบในฐานะที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในตอนเหนือของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยมีนักวิชาการจากหลายสาขาวิชาได้ศึกษาเกี่ยวกับชาวมลาบรีมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1930 อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางงานวิจัยการจำนวนมาก กลับมีงานไม่มากนักที่ใช้แนวทางโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา ทั้งนี้หลังการกลับไปพิจารณางานของนักโบราณคดีไทยอย่าง สุรินทร์ ภูษจร (Surin Pookajorn) ที่ได้ศึกษาชาวมลาบรีในช่วงทศวรรษ 1980 เพื่อพัฒนาตัวแบบทางความคิดที่อธิบายวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ฮัวบิงเนียน (the prehistoric Hoabinhian culture) งานของศักรินทร์ได้ชวนตั้งคำถามมากขึ้นไปอีกว่า แนวทางโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยาจะสามารถช่วยให้เราเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวมลาบรีและกลุ่มชนอื่นๆ ในปัจจุบันได้อยู่หรือไม่ เช่น กลุ่มผู้เพาะปลูกและผู้คนที่อาศัยในเมือง ทั้งนี้เพื่อจะช่วยเหลือตั้งคำถามดังกล่าว นั้น ศักรินทร์ได้นำเสนอข้อมูลเชิงชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวกับการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการดำรงชีพของชาวมลาบรีภายใต้กระบวนการลงหลักปักฐานโดยรัฐ (the state-oriented sedentarization) ที่เกิดในภาคเหนือของประเทศไทย ประเด็นหลักในการชวนถกเถียงของงานชิ้นนี้คือ ช่องว่างในงานศึกษาของสุรินทร์ ภูษจร มีความสำคัญที่ต้องค้นหาให้พบเพื่อพัฒนาความเข้าใจต่อการศึกษากลุ่มชนเก็บของป่าล่าสัตว์ในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นต่อไป

บทความที่นำเสนอของอาจารย์ศักรินทร์อยู่ระหว่างปรับปรุงเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสาร Senri Ethnological Studies (SES)

No. of HY Rice Growers

Point 1: Size still matter?

In general, Mlabri population increases but in a case (DW) decreases.

Inter-marriage

